

**CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA**

PORESKA UPRAVA

**POVELJA PORESKIH OBVEZNIKA
PRAVA I OBAVEZE**

Sadržaj:

Uvod	3
Poreski postupak	4
Prava poreskih obveznika	5
Pravo na postupanje poreskih službenika sa poštovanjem i uvažavanjem	6
Pravo da budu informisani	6
Pravo na profesionalne usluge i pomoć od strane Poreske uprave	6
Pravo na nepristrasan i fer tretman	7
Pravo da vlastite interese u poreskom postupku zastupa sam ili putem poreskog punomoćnika	7
Pravo na tajnost i zaštitu podataka koje posjedujemo	7
Pravo korišćenja poreskih olakšica	7
Pravo na produženje roka za podnošenje poreske prijave	8
Pravo na podnošenje izmijenjene poreske prijave	8
Pravo na povraćaj više ili pogrešno uplaćenog poreza i na poreski kredit	8
Pravo na slobodan pristup informacijama u posjedu Poreske uprave	8
Pravo na žalbu i sudsku zaštitu	9
Pravo na obraćanje Zaštitniku ljudskih prava i sloboda (Ombudsman)	9
Obaveze poreskih obveznika	10
Obaveza prijavljivanja činjenica od značaja za utvrđivanje poreske obaveze	11
Obaveza davanja podataka i saradnje sa Poreskom upravom u poreskopravnom odnosu	11
Obaveza vođenja i čuvanja poslovnih knjiga i evidencija radi oporezivanja.....	11
Obaveza da se poreske prijave i druga neophodna dokumenta predaju Poreskoj upravi u propisanim rokovima	12
Obaveza obračunavanja i plaćanja poreza i doprinosa u roku i na način utvrđen poreskim propisima	12
Obaveza učestvovanja u postupku terenske kontrole, a po pozivu i u postupku kancelarijske kontrole	12
Obaveza dostavljanja informacija u vezi zastupanja	13
Obaveza obavještanja poreskog organa o izmijenjenim okolnostima bitnim za oporezivanje	13
Zaključak	14

Uvod

Jedan od najvažnijih zadataka Poreske uprave je kontrola obračuna i naplata poreza, doprinosa i drugih javnih prihoda kojima se finansiraju zajedničke potrebe svih građana Crne Gore. Poreska uprava Crne Gore je operativni organ u sastavu Ministarstva finansija i u svom radu slijedi smjernice i politiku Vlade Crne Gore, vodeći se principima profesionalizma, transparentnosti i neselektivnog pristupa poreskim obveznicima.

Strateško opredjeljenje Poreske uprave Crne Gore je uslužna orijentacija prema poreskim obveznicima. Svi građani Crne Gore dužni su ispunjavati svoje zakonom propisane obaveze, a zadatak Poreske uprave, kao organa zaduženog za primjenu propisa, je da osigura povjerenje građana u sistem i da ih podstakne na poštovanje zakonskih propisa.

Kako bi se uspostavio odnos međusobnog povjerenja između poreskog organa i poreskih obveznika, Poreska uprava u svom radu postupa u skladu sa najboljom praksom savremenih poreskih administracija.

Povelja poreskih obveznika sumira osnovna prava i obaveze iz poreskog sistema. Svrha Povelje je da omogući poreskim obveznicima da na jednostavan i razumljiv način budu upoznati sa pravima i obavezama u poreskopravnom postupku. Osim navedenog, Povelja treba da ukaže na način na koji se mogu zaštititi prava poreskih obveznika, te da postavi savremene i više standarde usluga.

Ova Povelja odnosi se na sve vrste poreskih obveznika koji imaju bilo koju poresku obvezu ili komuniciraju s Poreskom upravom po bilo kojem pitanju za koje je ona nadležna.

Poboljšanjem informisanja i komunikacije i jačanjem kapaciteta po ovom osnovu, omogućiće se distribucija poreskih informacija ciljnim grupama i nametnuti brz i lak pristup informacija cjelokupnoj javnosti.

PORESKI POSTUPAK

Poreski postupak je poseban upravni postupak u kome se utvrđuju prava i obaveze poreskog organa i poreskih obveznika, a uređen je Zakonom o poreskoj administraciji i posebnim zakonima o pojedinim vrstama poreza i drugih javnih prihoda. Na pitanja koja nijesu uređena ovim zakonima shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim je uređen upravni postupak i inspekcijski nadzor.

Poreski organ dužan je u poreskom postupku utvrditi sve činjenice bitne za donošenje zakonite i pravilne odluke, pri čemu je sa jednakom pažnjom dužan utvrditi i one činjenice koje idu u prilog poreskog obveznika. Koje će se radnje u postupku preduzimati i u kojem opsegu, određuje poreski organ.

PRAVA PORESKIH OBVEZNIKA

- Pravo na postupanje poreskih službenika sa poštovanjem i uvažavanjem;
- Pravo da budu informisani;
- Pravo na profesionalne usluge i pomoć od strane Poreske uprave;
- Pravo na nepristrasan i fer tretman;
- Pravo da vlastite interese u poreskom postupku zastupa sam ili putem poreskog punomoćnika;
- Pravo na tajnost i zaštitu podataka koje posjedujemo;
- Pravo korišćenja poreskih olakšica;
- Pravo na produženje roka za podnošenje poreske prijave;
- Pravo na podnošenje izmijenjene poreske prijave;
- Pravo na povraćaj više ili pogrešno uplaćenog poreza i na poreski kredit;
- Pravo na slobodan pristup informacijama u posjedu Poreske uprave;
- Pravo na žalbu i sudsku zaštitu;
- Pravo na obraćanje Zaštitniku ljudskih prava i sloboda (Ombudsman).

Pravo na postupanje poreskih službenika sa poštovanjem i uvažavanjem

Poreski obveznici imaju pravo da zahtijevaju da poreski službenici sa njima postupaju u skladu sa principima etike, sa poštovanjem i uvažavanjem.

Službenici su dužni postupati jednako prema svim građanima, bez diskriminacije ili povlašćivanja na bilo kojoj osnovi.

Prema osobama s invaliditetom i drugim osobama sa posebnim potrebama službenici se moraju ophoditi s posebnom pažnjom.

Pravo da budu informisani

Poreski obveznici imaju pravo da dobiju besplatne informacije o poreskim propisima iz kojih proizilaze njihova prava i obaveze, kao i da informacije o poreskom tretmanu određenih transakcija i poslovnih događaja dobiju u pisanom obliku, ukoliko to zahtijevaju.

Poreski obveznici imaju pravo da budu obaviješteni na vrijeme i na odgovarajući način o izmjenama i dopunama zakona i drugih propisa u vezi sa oporezivanjem i da dobiju objašnjenja o načinu primjene pojedinih odredbi važećih propisa. Takođe, imaju pravo da budu informisani o načinu obračuna i plaćanja poreza, kao i da imaju uvid u podatke o utvrđivanju i naplati poreske obaveze koji se o njima vode kod poreskog organa.

Pravo na profesionalne usluge i pomoć od strane Poreske uprave

Poreska uprava pruža profesionalne usluge i pomoć poreskim obveznicima da shvate i ispune svoje poreske obaveze.

Službenici su obvezni da u obavljanju dužnosti primjenjuju stručno znanje tako da građanima pomažu u ostvarivanju njihovih prava i ispunjavanju obaveza, postupajući pritom u skladu s načelom zakonitosti i načelom zaštite javnog interesa.

Pri vođenju postupka i rješavanju službenici Poreske uprave su dužni da omoguće strankama ostvarenje njihovih prava, vodeći pri tome računa da ostvarivanje tih prava ne bude na štetu prava drugih lica, niti u suprotnosti s javnim interesom.

Pravo na nepristrasan i fer tretman

Poreska uprava obavlja zadatke iz svoje nadležnosti neutralno i slobodno od bilo kakvog neprimjerenog uticaja.

Poreski obveznici imaju pravo da budu tretirani nepristrasno od strane poreskog organa. U izvršenju svojih ovlašćenja i uvođenju mjera poreski organ ne smije prelaziti ono što je apsolutno neophodno za ispunjavanje ciljeva koji su predviđeni propisima.

Pravo da vlastite interese u poreskom postupku zastupa sam ili putem poreskog punomoćnika

Poreski obveznik ima pravo da vlastite interese u poreskom postupku zastupa sam ili da za komunikaciju sa Poreskom upravom imenuje poreskog punomoćnika. Poreski punomoćnik je lice koje je ovlašćeno da vodi poslove poreskog obveznika u vezi sa ispunjavanjem poreskih obaveza.

Po ovlašćenju poreskog obveznika, sa poreskim organom može kontaktirati drugo lice, u ime i za račun obveznika, pri čemu je obveznik odgovaran za tačnost informacija koje se dostavljaju poreskom organu.

Poreski obveznik je dužan da poreskom organu dostavi informacije, na propisani način, u vezi ovlašćenog lica.

Pravo na tajnost i zaštitu podataka koje posjedujemo

Poreska uprava je obavezna da poštuje privatnost poreskih obveznika i da podatke o utvrđivanju poreske obaveze čuva kao službenu tajnu.

Poreskom tajnom smatraju se podaci koje poreski obveznik iznosi u poreskom postupku, kao i svi drugi podaci u vezi sa poreskim postupkom s kojima poreski organ raspolaže. Obaveza čuvanja poreske tajne je povrijeđena ako se ti podaci neovlašćeno koriste ili objave.

Poreska uprava će tražiti samo one informacije koje su potrebne za provođenje poreskog postupka i neće dati podatke trećem licu, osim u slučaju kada je to dopušteno zakonom.

Pravo korišćenja poreskih olakšica

Poreski obveznik ima pravo da koristi poreske olakšice propisane poreskim zakonima.

Pravo na produženje roka za podnošenje poreske prijave

Poreski obveznik ima pravo da od poreskog organa zahtijeva da mu se odobri produženje roka za podnošenje poreske prijave propisanog zakonom, najduže 90 dana od dana isteka tog roka. Produženje roka može se odobriti u slučaju: bolesti, odsustva iz zemlje i drugih okolnosti na koje poreski obveznik nije mogao uticati.

Pravo na podnošenje izmijenjene poreske prijave

Poreski obveznik ima pravo da podnese izmijenjenu poresku prijavu u slučajevima propisanim zakonom.

Poreski obveznik koji otkrije da poreska prijava koju je podnio sadrži grešku ili propust ima pravo da podnese izmijenjenu poresku prijavu u kojoj je ta greška ili propust ispravljen.

Podnijetu poresku prijavu poreski obveznik može da izmijeni najviše dva puta.

Poreski obveznik ne može podnijeti izmijenjenu poresku prijavu poslije pokretanja postupka kontrole, odnosno nakon donošenja rješenja o utvrđivanju poreske obaveze od strane poreskog organa

Pravo na povraćaj više ili pogrešno uplaćenog poreza i na poreski kredit

Poreski obveznik ima pravo na povraćaj više ili pogrešno uplaćenog poreza, kao i na pripadajuće kamate.

Poreski obveznik može da koristi više ili pogrešno uplaćeni porez za izmirenje poreza za naredni poreski period, a ukoliko ima poreski dug, za iznos pretplate vrši se umanjenje tog duga.

Pravo na povraćaj više plaćene poreske obaveze i poreskog kredita zastarijeva u roku od pet godina, od isteka godine u kojoj je izvršena preplata, odnosno nastao poreski kredit.

U ovom roku zastarijeva i pravo na preusmjerenje više plaćene poreske obaveze i poreskog kredita za izmirenje poreza za naredni poreski period, u skladu sa ovim zakonom.

Pravo na slobodan pristup informacijama u posjedu Poreske uprave

Poreski obveznik ima pravo na pristup informacijama koje posjeduje Poreska uprava, uz pisani zahtjev. Ovim se obezbjeđuje transparentnost rada i podstiče efikasnost i odgovornost poreskog organa.

Poreska uprava je dužna da omogućiti pristup informaciji ili njenom dijelu koju posjeduje, osim u slučajevima predviđenim Zakonom o slobodnom pristupu informacijama.

U slučaju da Poreska uprava odbije zahtjev za pristup informaciji, mora dati detaljno obrazloženje razloga zbog kojih se ne dozvoljava pristup traženoj informaciji.

Pravo na žalbu i sudsku zaštitu

Poreski obveznik ima pravo na pravna sredstva u poreskom postupku.

U slučaju da poreski obveznik nije zadovoljan odlukama, rješenjima i uslugama poreskog organa ima pravo da podnese žalbu. Žalbeni postupak treba tretirati kao priliku da se isprave eventualne greške u poreskom postupku.

Žalbu na poreski akt može podnijeti svaki poreski obveznik o čijim se pravima ili obavezama odlučivalo u prvostepenom poreskom postupku, kao i svaka osoba koja za to ima pravni interes (poreski jemci, državni organi, advokati i drugi).

Žalba se može podnijeti protiv poreskog rješenja kojim je odlučeno o pojedinačnim pravima i obvezama iz poreskopravnog odnosa, a koje nije pravosnažno.

Ukoliko poreski obveznik nije zadovoljan rješenjem kojim je riješeno o žalbi, može pokrenuti upravni spor, odnosno iskoristiti pravo na podnošenje tužbe Upravnom sudu protiv tog rješenja. Stranka može pokrenuti upravni spor i kada drugostepeni organ nije donio rješenje, a bio ga je dužan donijeti, u roku od 30 dana ili zakonom određenom kraćem roku.

Spor se može pokrenuti nakon što je iscrpljena svaka druga zakonom propisana pravna zaštita.

Pravo na obraćanje zaštitniku ljudskih prava i sloboda (Ombudsman)

Poreski obveznik se može obratiti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda, kada smatra da su njegova prava i slobode povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem poreskog organa.

OBAVEZE PORESKIH OBVEZNIKA

- Obaveza prijavljivanja činjenica neophodnih za utvrđivanje poreske obaveze;
- Obaveza davanja podataka i saradnje sa Poreskom upravom u poreskopravnom postupku;
- Obaveza vođenja i čuvanja poslovnih knjiga i evidencija;
- Obaveza da se poreske prijave i druga neophodna dokumenta predaju Poreskoj upravi u propisanim rokovima;
- Obaveza obračunavanja i plaćanja poreza i doprinosa u roku i na način utvrđen poreskim propisima;
- Obaveza učestvovanja u postupku terenske kontrole, a po pozivu i u postupku kancelarijske kontrole;
- Obaveza dostavljanja informacija u vezi zastupanja;
- Obaveza obavještanja poreskog organa o izmijenjenim okolnostima bitnim za oporezivanje.

Obaveza prijavljivanja činjenica neophodnih za utvrđivanje poreske obaveze

Poreski obveznik je dužan da poreskom organu prijavi sve činjenice bitne za utvrđivanje njegove poreske obaveze. To se naročito odnosi na osnivanje, premještaj i prestanak privrednog društva ili stalne poslovne jedinice, početak obavljanja preduzetničke djelatnosti, promjenu glavnog mjesta poslovanja, prebivališta ili uobičajenog boravišta, kao i na druge činjenice neophodne za utvrđivanje poreske obaveze.

Ukoliko poreski obveznik ne vodi propisane poslovne knjige i evidencije, ili ako poreski organ na osnovu podataka iz tih knjiga i evidencija ne može da utvrdi poresku osnovicu, u tom slučaju poreski organ poresku osnovicu utvrđuje procjenom.

Obaveza davanja podataka i saradnje sa Poreskom upravom u poreskoppravnom postupku

Poreski obveznici su dužni da pruže istinite, tačne i potpune podatke koji su poreskom organu potrebni za utvrđivanje poreske obaveze i naplatu poreza.

Poreski obveznik je dužan da tokom poreskog postupka učestvuje u utvrđivanju činjeničnog stanja u odnosu na njegovu oporezivu djelatnost i imovinu i to tako da potpuno i istinito iznosi činjenice bitne za oporezivanje, te da za svoje tvrdnje ponudi dokaze.

Moderni poreski sistem može efikasno funkcionisati jedino ako postoji visok stepen kooperativnosti poreskih obveznika i dobrovoljne usklađenosti sa poreskim vlastima. Poreska uprava želi da saraduje sa poreskim obveznicima i da im pomogne da dobrovoljno ispune svoje poreske obaveze. U slučaju ometanja ili sprječavanja službenog lica u obavljanju zakonom utvrđenih dužnosti, može biti pokrenut odgovarajući postupak protiv takvih obveznika.

Od poreskog obveznika se traži da se prema poreskom službeniku ophodi učtivo, sa pažnjom i poštovanjem, na isti način kao što se to očekuje i od njih.

Obaveza vođenja i čuvanja poslovnih knjiga i evidencija

Zakonom je propisano koje poslovne knjige i evidencije treba da vodi poreski obveznik radi utvrđivanja poreske obaveze.

Knjiženja u poslovnim knjigama i evidencijama moraju biti potpuna, tačna, istinita i uredna. Računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj

računovodstvenoj dokumentaciji, u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva i mora da prikazuje istinito finansijsko stanje i rezultate poslovanja.

Poreski obveznici su dužni da uredno čuvaju računovodstvene isprave, poslovne knjige i finansijske iskaze, u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji.

Obaveza da se poreske prijave i druga neophodna dokumenta predaju Poreskoj upravi u propisanim rokovima

Prijave za registraciju, sve kasnije izmjene podataka u prijavi i poreske prijave moraju se predati do zakonom utvrđenog datuma.

Ako poreski obveznik nije u mogućnosti da, zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, prijavu dostavi u propisanom roku, ima pravo da, prije isteka roka za podnošenje poreske prijave, podnese zahtjev za produženje ovog roka.

Za prekršaj koji se odnosi na nepodnošenje poreske prijave na vrijeme propisane su odgovarajuće kazne.

Obaveza obračunavanja i plaćanja poreza i doprinosa u roku i na način utvrđen poreskim propisima

Poreski obveznik je dužan da utvrdi svoju poresku obavezu i uplati porez na način, pod uslovima i u roku koji je propisan zakonom. Nije moguće obavljati plaćanje poreza na način drukčiji od propisanog.

Obaveza učestvovanja u postupku terenske kontrole, a po pozivu i u postupku kancelarijske kontrole

Poreski obveznik je dužan da učestvuje u utvrđivanju činjeničnog stanja od značaja za oporezivanje i da pruži sve raspoložive informacije na zahtjev ovlašćenog službenog lica. Ukoliko nije u mogućnosti da prisustvuje terenskoj kontroli, dužan je da odredi lice koje će, u njegovo ime, izvršavati navedene obaveze.

Poreski obveznik je dužan da, neposredno ili preko poreskog punomoćnika, učestvuje u postupku kancelarijske kontrole. Na zahtjev poreskog organa, u roku koji on odredi, mora da pruži sve raspoložive informacije, neophodne za utvrđivanje poreske obaveze.

Obaveza dostavljanja informacija u vezi zastupanja

Poreski obveznik je dužan da poreskom organu, podnošenjem registracione prijave (Obrazac JPR dodatak A), dostavi podatke o licima koja je ovlastio da vode dio ili sve poslove u vezi sa ispunjavanjem poreskih obaveza.

Takođe, pravno lice je dužno da obavijesti poreski organ o svim promjenama lica koja su ovlašćena za zastupanje poreskog obveznika.

Obaveza obavještavanja poreskog organa o izmijenjenim okolnostima bitnim za oporezivanje

Poreski obveznik je dužan da obavijesti poreski organ o izmjenama ličnih i poslovnih okolnosti koje utiču na utvrđivanje poreske obaveze i naplatu poreza. Te promjene uključuju:

- promjenu glavnog mjesta poslovanja;
- promjenu mjesta prebivališta/boravišta;
- promjenu lične i poslovne adrese;
- promjenu djelatnosti;
- sve druge okolnosti koje mogu uticati na utvrđivanje poreske obaveze i naplatu poreza.

Zaključak

Povelja prava i obaveza poreskih obveznika objavljena je sa ciljem da doprinese uspostavljanju kooperativnih odnosa između poreskog organa i poreskih obveznika, zasnovanih na uzajamnom povjerenju i poštovanju. Očekujemo da će doprinijeti boljem razumijevanju prava i obaveza, olakšati međusobnu komunikaciju i omogućiti uspostavljanje većeg stepena poreske discipline.